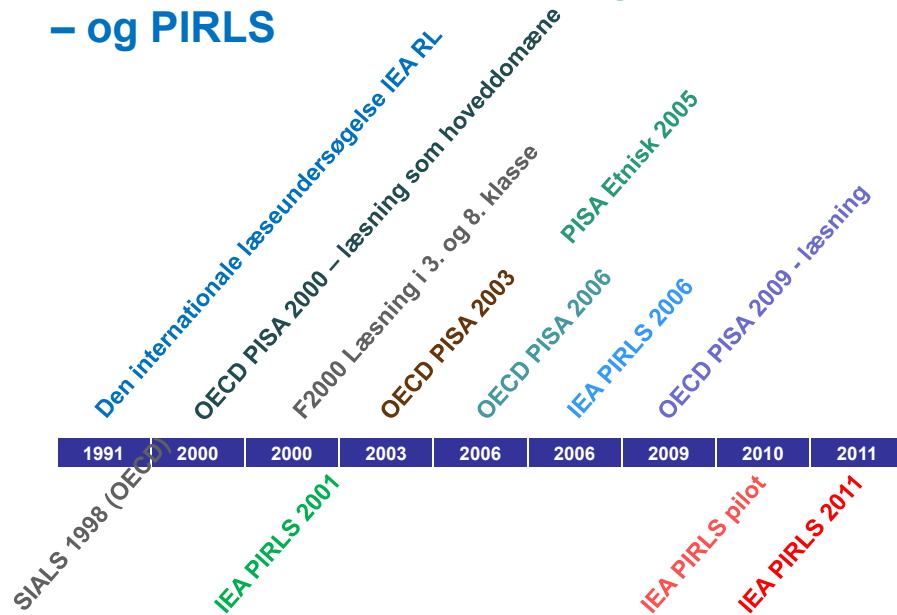

Internationale læseundersøgelser – og PIRLS

Programme for International Student Assessment

Hvad undersøges:

2000 / 2009	2003 / 2012	2006 / 2015
Læsning	Matematik	Naturfag
Matematik	Naturfag	Læsning
Naturfag	Læsning	Matematik
Læsning på skærm + danske test	Problem-løsning	IT-kendskab

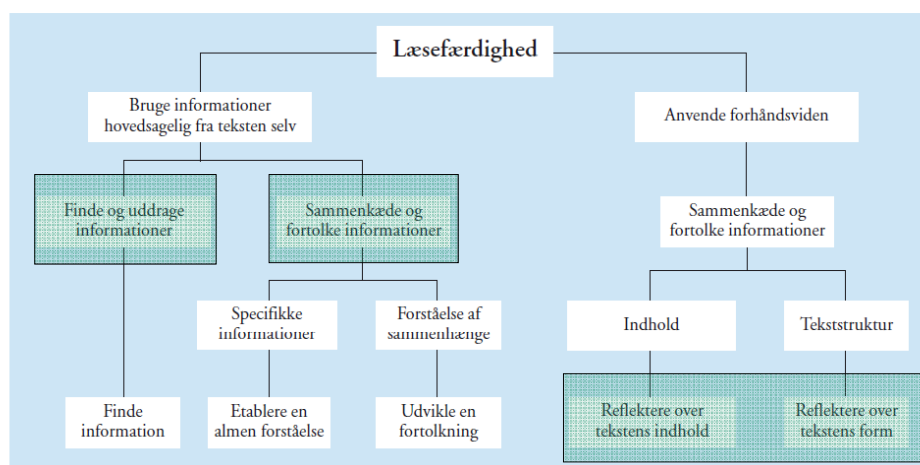
PISA: Hvad er læsekompetence?

PISAs definition :

at være i besiddelse af en funktionel læsekompetence vil sige, at man *forstår*, kan *anvende*, *reflektere over* og *engagere sig i* indholdet af skrevne tekster, så man kan opnå sine mål, udvikle sin viden og sine muligheder og kan deltage aktivt i samfundslivet.

(Rammebeskrivelsen 2009).

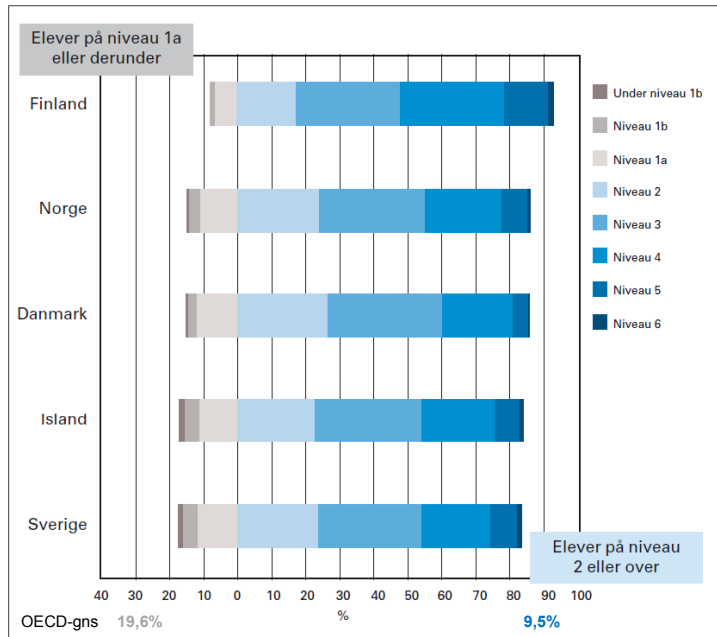
Læsningens delaspekter

Tabel 2.6. Rangorden blandt deltagerlandene i PISA 2009

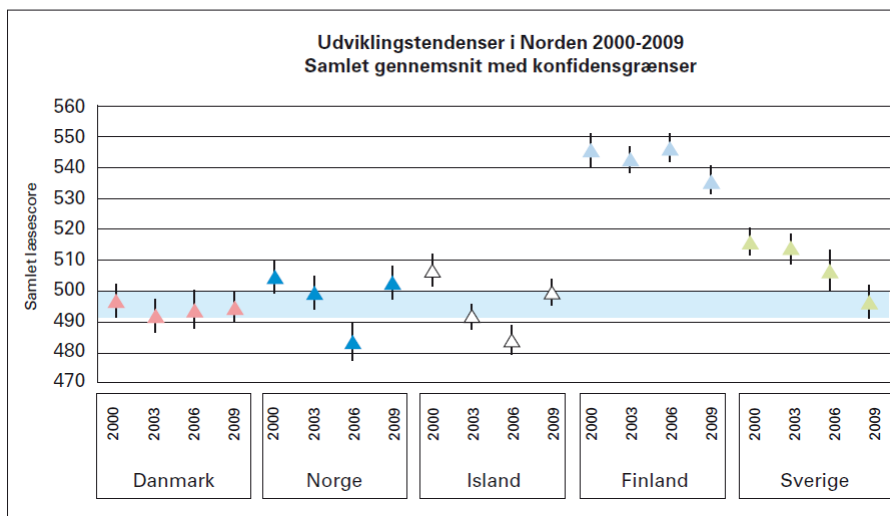
Deltagerlande	Rang	Læsning	Finde og udtrage	Sammenkæde og fortolke	Reflektere over og vurdere	Sammenhængende tekster	Opslags-tekster
Shanghai-Kina	1	556	549	558	557	564	539
Korea	2	539	542	541	542	538	542
Finland	3	536	532	538	536	535	535
Hong Kong-Kina	4	533	530	530	540	538	522
Singapore	5	526	526	525	529	522	539
Canada	6	524	517	522	535	524	527
New Zealand	7	521	521	517	531	518	532
Japan	8	520	530	520	521	520	518
Australien	9	515	513	513	523	513	524
Nederlandene	10	508	519	504	510	506	514
Belgien	11	506	513	504	505	504	511
Norge	12	503	512	502	505	505	498
Estland	13	501	503	500	503	497	512
Schweiz	14	501	505	502	497	498	505
Polen	15	500	500	503	498	502	496
Island	16	500	507	503	496	501	499
USA	17	500	492	495	512	500	503
Liechtenstein	18	499	508	498	498	495	506
Sverige	19	497	505	494	502	499	498
Tyskland	20	497	501	501	491	496	497
Irland	21	496	498	494	502	497	496
Frankrig	22	496	492	497	495	492	498
Kinesisk Taipei	23	495	496	499	493	496	500
Danmark	24	495	502	492	493	496	493
Storbritannien	25	494	491	491	503	492	506
Ungarn	26	494	501	496	489	497	487
Portugal	27	489	488	487	496	492	488
Maçao-Kina	28	487	493	488	481	488	481

PISA 2009

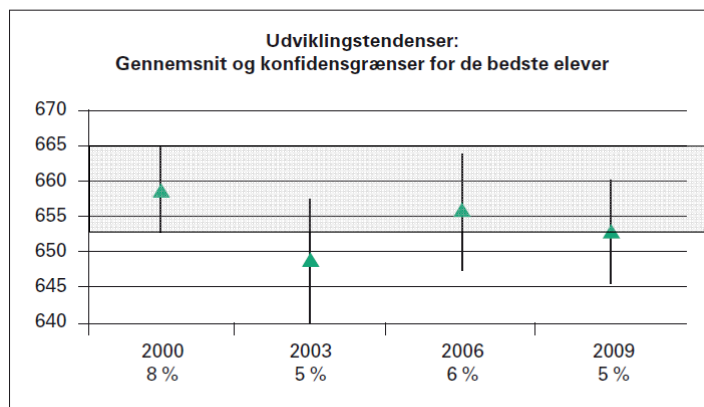
Udviklingstendenser 2000 - 2009

Figur 2.4. Udviklingstendenser i Norden

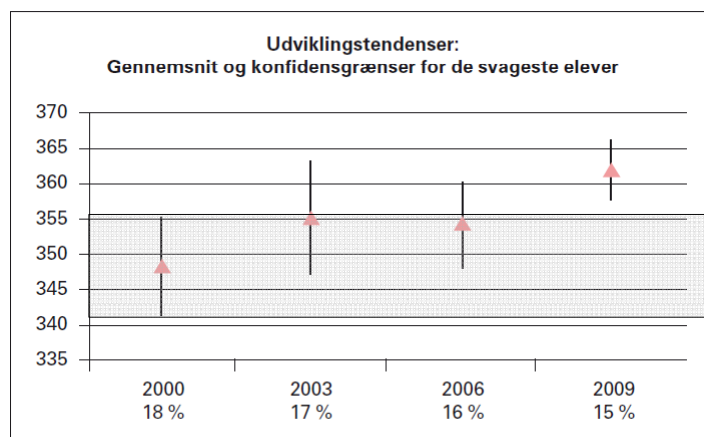
Udviklingstendenser 2000 - 2009

Figur 2.3 Gennemsnitsscore med konfidensgrænser for de bedste danske elever

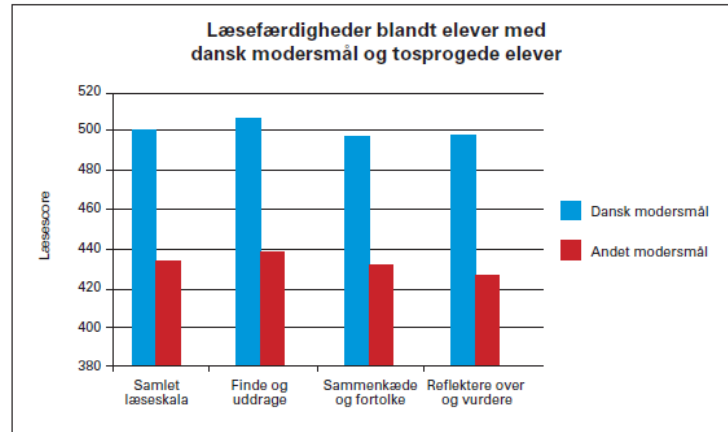

Udviklingstendenser 2000 - 2009

Figur 2.4. Gennemsnitsscore med konfidensgrænser for de svageste danske elever

PISA 2009

Særlige danske tests

1. Ordafkodning

"Find det ord, der er rigtigt stavet" (Petersen, 2008), en test af ortografisk kodning med 131 opgaver, der skal løses på 2 min.

Find det ord, der er rigtigt stavet

fetter fædder **fætter** fedder

pønde pynte **pønte** pynde

2. Ordkendskab

En synonymopgave med 25 opgaver (Petersen, 2008).

Testen afvikles mundtligt. Testtager siger eksempelvis:

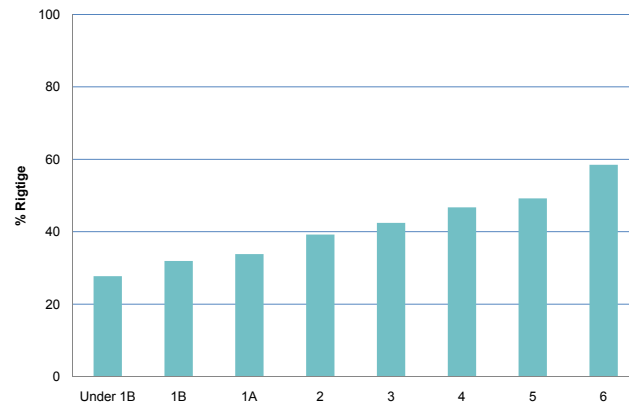
'Lille gulerod, er det squash, artiskok eller karotte?'

Nedenfor ses formatet på svararket:

1	X	2

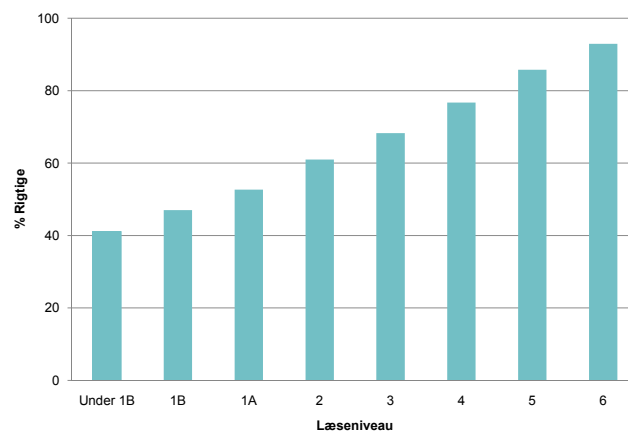
PISA 2009

Ordgenkendelse og læseniveau

PISA 2009

Ordkendskab og læseniveau

PISA 2009

Elevernes læsning i fritiden - omfang

Eleverne har oplyst omfanget af deres læsning ved at afkrydse en af fem svarmuligheder:

Jeg læser ikke for min egen fornøjelses skyld

30 minutter eller mindre om dagen

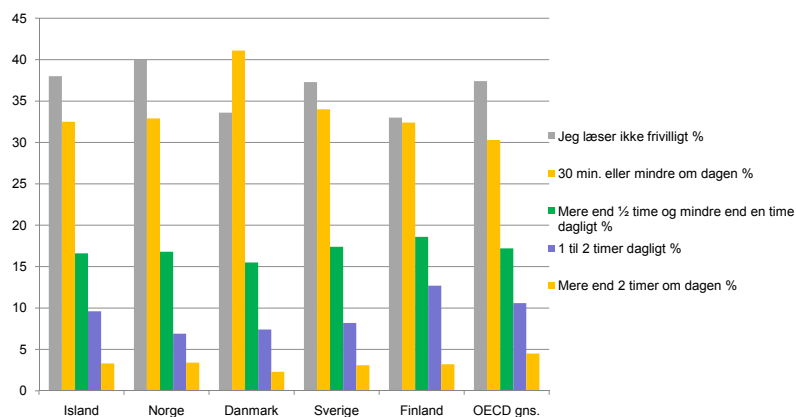
Mere end 30 minutter, men mindre end 60 minutter om dagen

1 til 2 timer om dagen

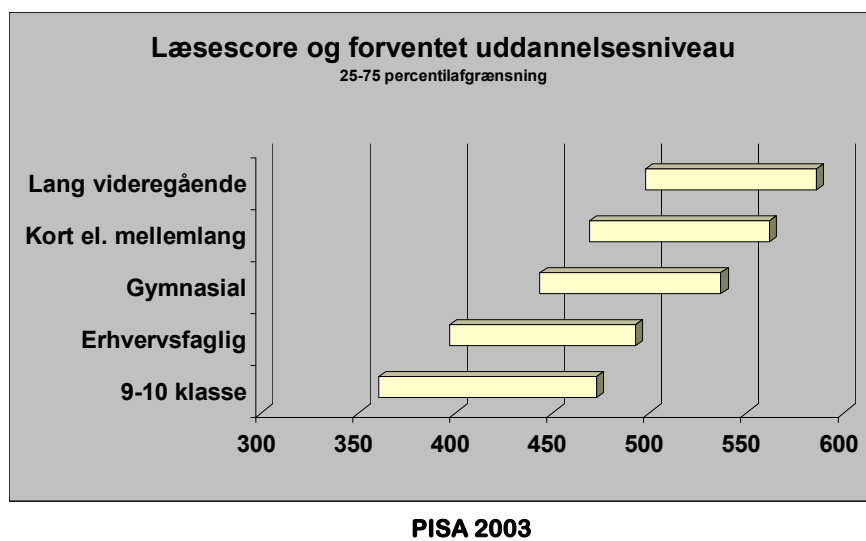
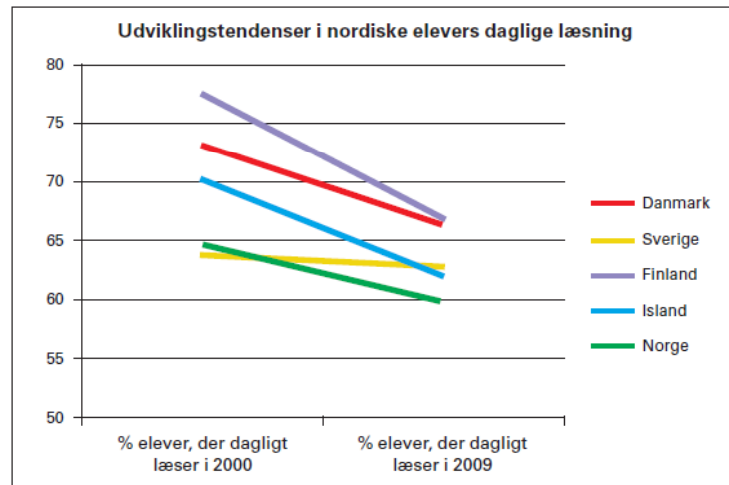
Mere end 2 timer om dagen.

PISA 2009

Nordiske elevers læsning i fritiden

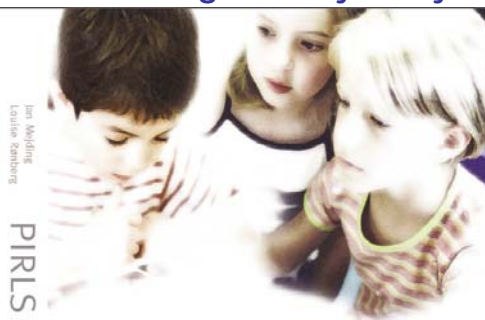
PISA 2009

Sammenfatning PISA

- PISA er ikke blot resultater men også en måde at forholde sig til læseundervisning på.
- Fordi PISA gentages kan man få en fornemmelse for udviklingstendenser. Læseresultatet i 2003 - 2009 er ikke signifikant forskellige fra år 2000
- Der er stadigvæk for mange uden tilstrækkelige læsefærdigheder
- De danske piger klarer sig relativt ikke så godt som pigerne andre steder
- Der er stor afsmitning fra elevens og hjemmets holdning til og anvendelse af bøger
- Læsestandpunktet er med til at definere elevernes fremtidsplaner

IEA – Progress in International Reading Literacy Study

Jan Mejdning
Louise Rønberg

PIRLS 2006

Jan Mejdning
Louise Rønberg

PIRLS 2006

En international undersøgelse om læsekompetence i 4. klasse

Danmarks
Pædagogiske
Universitetskole
School of Education
University of Aarhus

Hvad er læsekompetence?

“PIRLS definerer læsekompetence som færdigheden til at forstå og anvende de skriftsproglige udtryksformer, der kræves af samfundet og/eller som værdsættes af den enkelte person.

Unge læsere kan danne sig en forståelse fra vidt forskellige tekster. De læser for at lære, for at deltage i fællesskaber med folk der læser i skolen, i fritiden og for deres egen fornøjelses skyld” (Mullis et al., 2006).

Læsetesten

- 5 skønlitterære tekster
- 5 informerende tekster

Hæfte	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Første tekst	S1	S2	S3	S4	I1	I2	I3	I4	S1	I2	S3	I4	S5
Anden tekst	S2	S3	S4	I1	I2	I3	I4	S1	I1	S2	I3	S4	I5

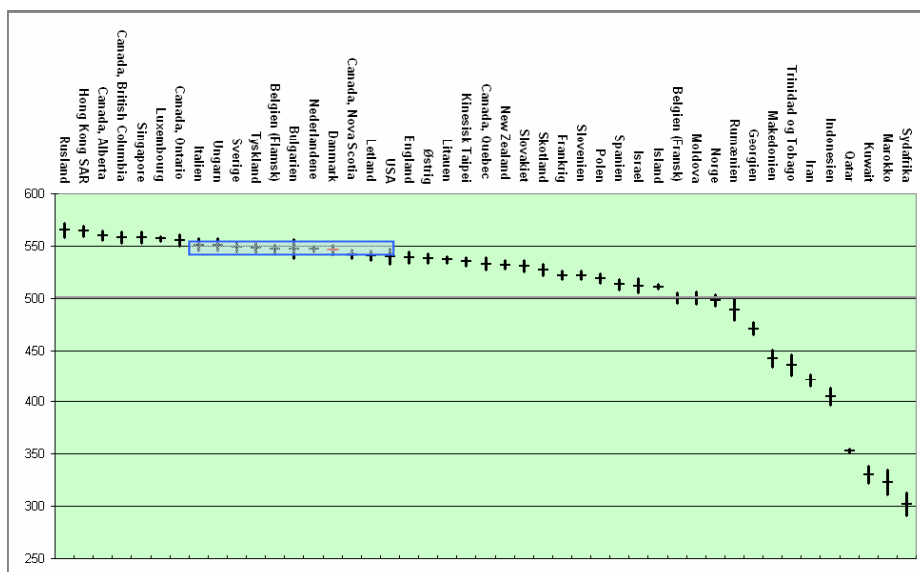
S = fortællende tekster
I = informerende tekster

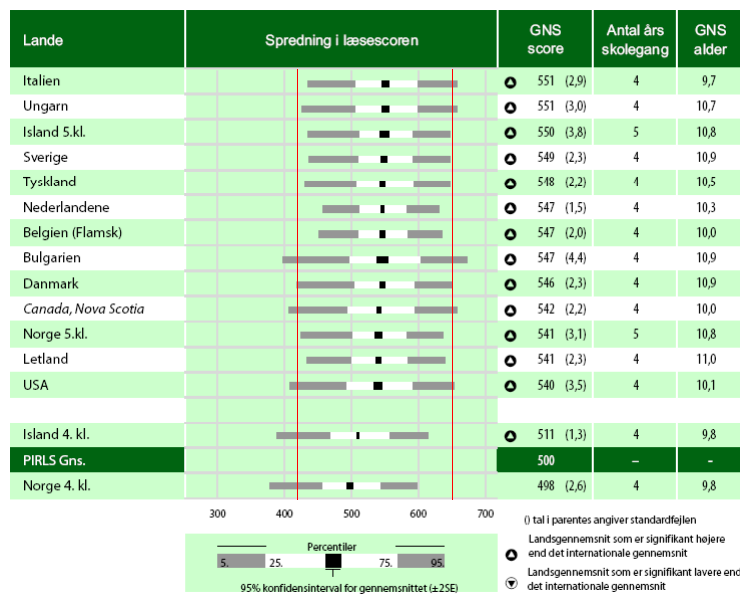
- Ca. 12 spørgsmål til hver tekst
 - Halvdelen multiple choice
 - Halvdelen åbne spørgsmål

De fire forståelsesprocesser

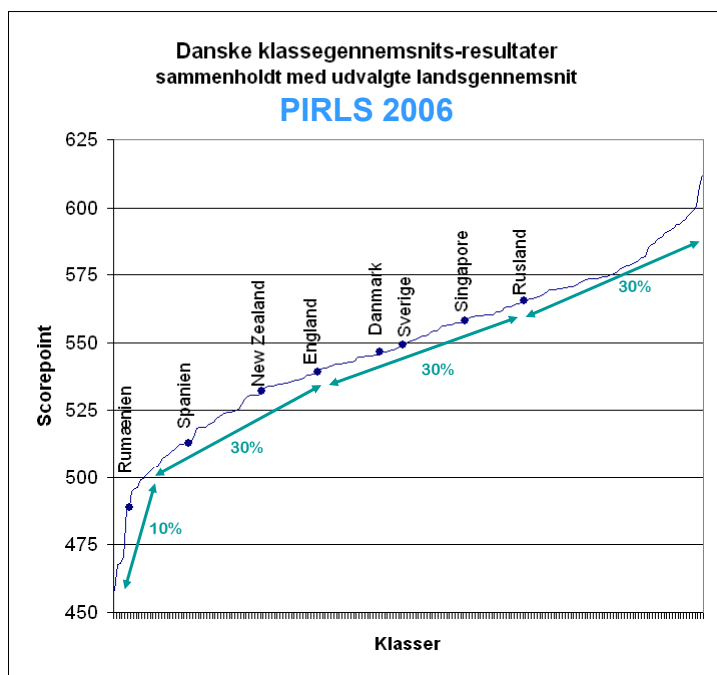
- at fokusere på og genfinde informationer og centrale ideer udtrykt direkte i teksten
- at drage enkle følgeslutninger ud fra det læste
- at fortolke og integrere centrale ideer og informationer præsenteret i teksten
- at undersøge og vurdere indholdet, sproget og de tekstlige elementer

Hvordan gik det sidst - PIRLS 2006

Kilde: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS) 2006

PIRLS kompetenceniveauer

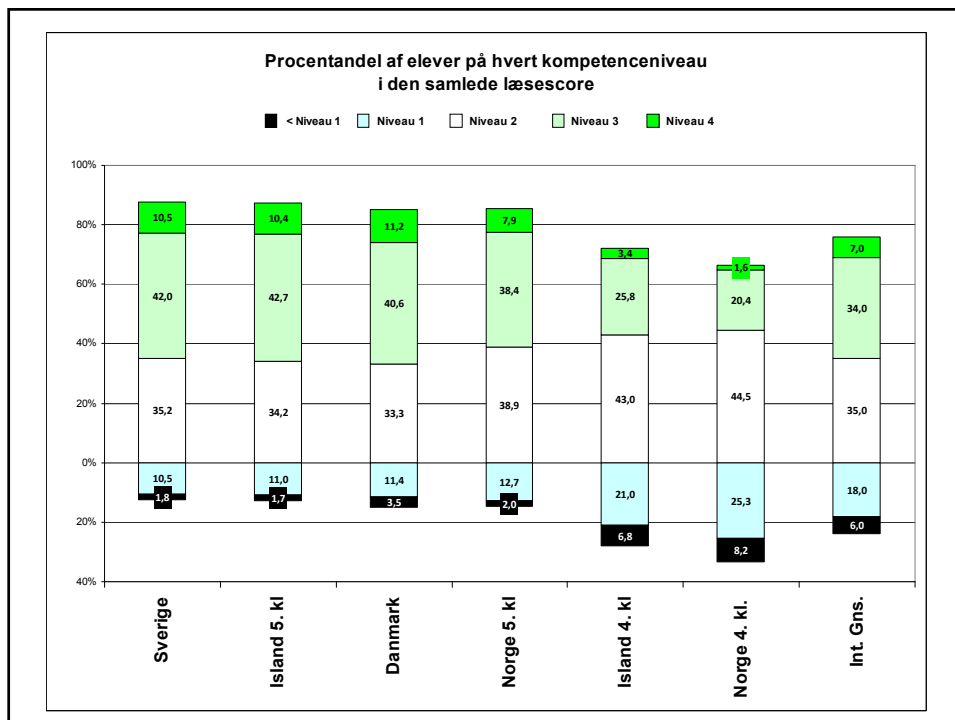
- Niveau 1 – Lavt niveau ≥ 400
- Niveau 2 – Mellemhøjt niveau ≥ 475
- Niveau 3 – Højt niveau ≥ 550
- Niveau 4 – Meget højt niveau ≥ 625

Niveau 1 – lavt niveau ≥ 400 point

- *Skønlitterære tekster*
Eleven kan:
 - genkende en detalje, der står udtrykt direkte i teksten
 - finde frem til en specifik del af historien og drage en følgeslutning, som teksten tydeligt leder hen imod
- *Informerende tekster*
Eleven kan:
 - finde og gengive informationer, der står udtrykt direkte og er let tilgængelige, fx i begyndelsen af teksten eller i et klart afgrænset afsnit
 - begynde at drage enkle følgeslutninger, som teksten tydeligt leder hen imod

Niveau 4 – meget højt niveau ≥ 625 point

- *Skønlitterære tekster*
Eleven kan:
 - samordne centrale ideer på tværs af teksten med henblik på at give en fortolkning af en persons karaktertræk, intentioner og følelser fuldt ud underbygget med reference til teksten
 - fortolke sproglige virkemidler, som fx metaforer
 - begynde at undersøge og vurdere en fortællings struktur
- *Informerende tekster*
Eleven kan:
 - identificere og fortolke komplekse informationer fra forskellige dele af teksten og fuldt ud underbygge disse med reference til teksten
 - forstå funktionen af strukturerende elementer
 - samordne informationer på tværs af en tekst for at bestemme rækkefølgen af handlingselementer og underbygge egne synspunkter

Forhold i elevernes hjem med positiv betydning for læsekompetencen

- De nordiske lande har den største procentdel af elever fra hjem med stærke uddannelsesmæssige ressourcer (fx bøger i hjemmet, forældres uddannelse)
- I Norden hører elevernes forældre til de mest positivt indstillede over for læsning i verden

Hvor godt beherskede eleverne skriftsproglige forudsætninger da de begyndte i 1. klasse?

7

Hvor godt kunne dit barn følgende, da han/hun begyndte i første klasse?

Sæt kryds i én cirkel i hver linje.

	Meget godt	Rimeligt godt	Ikke så godt	Slet ikke
a) Genkende de fleste bogstaver i alfabetet-----	☐	☐	☐	☐
b) Læse nogle ord -----	☐	☐	☐	☐
c) Læse sætninger-----	☐	☐	☐	☐
d) Skrive bogstaver i alfabetet---	☐	☐	☐	☐
e) Skrive nogle ord -----	☐	☐	☐	☐

Hvor godt beherskede eleverne skriftsproglige forudsætninger da de begyndte i 1. klasse?

- 25 % af de danske elever beherskede ifølge forældrene *Ikke så godt* eller *Slet ikke* begyndende skriftsproglige forudsætninger ved start i 1. kl.
- Gennemsnitligt betyder springet fra *Meget godt* til *Slet ikke* 65 points forskel på læsescoren

Elevers oplevelse af tryghed i skolen

- Jeg føler mig tryk, når jeg er i skole
- Har der været tyverier, mobning og tilskadekomst for dig eller en fra klassen inden for den sidste måned?

Lande	Høj tryghed		Medium tryghed		Lav tryghed	
	Procent	Gns. Score	Procent	Gns. Score	Procent	Gns. Score
Norge	72 (1,4)	505 (2,1)	27 (1,3)	488 (3,8)	1 (0,3)	~ ~
Sverige	70 (1,4)	558 (2,4)	29 (1,3)	533 (3,2)	2 (0,3)	~ ~
Danmark	68 (1,5)	553 (2,4)	31 (1,4)	535 (3,3)	1 (0,2)	~ ~
Georgien	67 (1,4)	476 (3,1)	32 (1,4)	466 (4,9)	1 (0,2)	~ ~
Bulgarien	65 (1,8)	558 (4,4)	34 (1,7)	531 (5,4)	2 (0,3)	~ ~
Polen	65 (1,3)	527 (2,8)	33 (1,2)	508 (3,1)	2 (0,3)	~ ~
Rusland	63 (1,5)	569 (4,0)	36 (1,5)	558 (3,5)	1 (0,2)	~ ~
Makedonien	62 (1,9)	457 (4,1)	37 (1,8)	431 (5,6)	1 (0,1)	~ ~
Slovenien	61 (1,5)	528 (2,3)	37 (1,4)	511 (2,5)	2 (0,2)	~ ~
Italien	57 (1,8)	560 (3,4)	42 (1,7)	543 (3,6)	2 (0,2)	~ ~
Moldova	55 (2,0)	507 (3,3)	43 (1,9)	493 (3,8)	2 (0,3)	~ ~
Rumænien	54 (2,1)	493 (6,2)	44 (2,0)	490 (5,1)	2 (0,2)	~ ~
Island	54 (0,8)	518 (1,7)	42 (0,7)	504 (1,9)	4 (0,3)	504 (7,1)
Internationalt gns.	47 (0,2)	512 (0,7)	50 (0,2)	494 (0,6)	3 (0,1)	487 (1,5)

Læse for sjov uden for skolen

3

Hvor ofte gør du disse ting uden for skolen?

Sæt kryds i én cirkel på hver linje.

Hver dag eller næsten hver dag En eller to gange om ugen En eller to gange om måneden Aldrig eller næsten aldrig

e) Jeg læser for min fornøjelses skyld uden for skolen

Lande	Hver dag eller næsten hver dag		En eller to gange om ugen		To gange om måneden eller mindre	
	Procent	Gns. Score	Procent	Gns. Score	Procent	Gns. Score
Rusland	58 (1,1)	570 (3,8)	28 (0,8)	559 (3,9)	14 (0,8)	556 (3,9)
Canada, Alberta	53 (0,9)	575 (2,5)	23 (0,8)	555 (3,5)	23 (0,9)	537 (2,7)
Canada, British Columbia	53 (1,0)	573 (2,9)	26 (0,8)	554 (2,5)	21 (0,9)	531 (4,1)
Tyskland	53 (0,9)	563 (2,7)	24 (0,6)	545 (3,0)	24 (0,8)	525 (2,5)
Frankrig	51 (1,0)	540 (2,5)	24 (0,8)	517 (2,3)	25 (0,9)	491 (2,7)
Canada, Ontario	49 (1,4)	567 (3,2)	25 (1,1)	552 (3,6)	26 (1,1)	534 (4,1)
Belgien (Fransk)	49 (1,1)	517 (3,0)	26 (0,7)	495 (2,9)	25 (0,9)	473 (3,1)
Island	49 (0,9)	527 (1,9)	23 (0,7)	511 (2,6)	28 (0,7)	485 (2,3)
Danmark	49 (1,1)	559 (2,9)	30 (0,8)	540 (2,7)	21 (0,9)	528 (3,2)
Italien	38 (1,3)	573 (3,3)	25 (0,7)	554 (3,2)	37 (1,3)	529 (3,8)
Luxembourg	38 (0,6)	581 (1,8)	27 (0,7)	551 (2,0)	35 (0,5)	537 (1,5)
Israel	38 (1,2)	538 (4,2)	28 (0,9)	518 (4,4)	35 (1,1)	497 (4,1)
Slovenien	37 (0,9)	543 (2,5)	33 (0,7)	519 (3,0)	30 (0,9)	500 (2,6)
Nederlandene	36 (1,1)	566 (2,1)	22 (0,7)	550 (1,8)	42 (1,1)	530 (1,8)
Sverige	36 (1,0)	569 (2,8)	31 (0,9)	549 (3,2)	33 (1,0)	530 (2,6)
USA	35 (1,3)	561 (4,3)	22 (0,7)	550 (3,3)	43 (1,4)	521 (3,3)
Hong Kong SAR	35 (1,0)	575 (2,6)	33 (0,9)	567 (2,7)	32 (1,0)	549 (2,8)
Norge	33 (1,1)	514 (3,4)	30 (1,0)	505 (3,2)	37 (1,2)	481 (3,1)
Skotland	33 (1,1)	555 (4,4)	24 (1,0)	533 (3,1)	44 (1,5)	505 (2,7)
England	33 (1,2)	575 (4,0)	25 (0,8)	537 (3,5)	42 (1,3)	517 (2,9)
Singapore	27 (0,9)	587 (3,9)	26 (0,6)	564 (3,1)	47 (1,0)	540 (2,7)
Internationalt gns.	40 (0,2)	516 (0,6)	28 (0,1)	503 (0,6)	32 (0,2)	484 (0,6)

Kilde: IEA, Progress in International Reading Study (PIRLS) 2006

Danske elever læser for sjov uden for skolen

- Næsten halvdelen af de danske elever læser for sjov dagligt
- Lidt flere piger end drenge fortæller, at de læser for sjov hver dag
- I samtlige lande på nær Spanien og Luxembourg læser pigerne også bedre end drenge
- Vi kan ikke konkludere om meget fritidslæsning er årsag til god læsekompetence eller om det forholder sig omvendt!

Elevers vurdering af egen læsning

15

Hvor god er du til at læse dansk? Fortæl, hvor enig du er i hvert af disse udsagn.

Sæt kryds i én cirkel på hver linje.

	Meget enig	Lidt enig	Lidt uenig	Meget uenig
a) Det er meget nemt for mig at læse -	☐	☐	☐	☐
b) Jeg læser ikke så godt som andre elever i min klasse-----	☐	☐	☐	☐
c) Når jeg læser for mig selv, forstår jeg næsten alt det, jeg læser-----	☐	☐	☐	☐
d) Jeg læser langsommere end andre elever i min klasse-----	☐	☐	☐	☐

Lande	Høj EVL		Middel EVL		Lav EVL	
	Procent	Gns. Score	Procent	Gns. Score	Procent	Gns. Score
Israel	63 (0,9)	544 (2,8)	36 (0,9)	477 (4,6)	1 (0,2)	~ ~
Østrig	62 (0,9)	553 (2,4)	36 (0,9)	517 (2,7)	2 (0,3)	~ ~
Sverige	62 (0,9)	569 (2,2)	37 (0,9)	523 (3,0)	2 (0,2)	~ ~
Polen	61 (0,9)	547 (2,2)	36 (0,8)	483 (3,3)	2 (0,3)	~ ~
Norge	61 (1,2)	518 (2,4)	37 (1,2)	477 (3,5)	2 (0,3)	~ ~
Nederlandene	60 (0,9)	560 (1,8)	36 (0,9)	531 (2,2)	4 (0,4)	508 (5,8)
Danmark	60 (0,9)	574 (2,2)	38 (0,9)	511 (3,1)	3 (0,3)	442 (8,9)
Slovenien	58 (1,0)	545 (2,1)	40 (1,0)	491 (2,4)	2 (0,2)	~ ~
Island	58 (0,8)	534 (1,5)	40 (0,9)	484 (2,1)	2 (0,3)	~ ~
Tyskland	58 (0,9)	571 (2,4)	40 (0,9)	529 (2,2)	2 (0,2)	~ ~
Bulgarien	58 (1,4)	570 (3,9)	38 (1,3)	523 (5,6)	4 (0,6)	482 (14,2)
Italien	56 (1,1)	569 (3,2)	41 (1,1)	534 (2,9)	3 (0,3)	496 (9,2)
Internationalt gns.	49 (0,2)	529 (0,5)	48 (0,2)	479 (0,6)	3 (0,1)	436 (1,9)

() Tal i parentes henviser til standardfejlen

Kilde: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS) 2006

Danske elever i fjerde kan vurdere egen læsekompetence

- Over halvdelen af de danske elever (60%) vurderer sig selv højt og scorer højt
- Elever, der vurderer sig selv højt, scorer gennemsnitligt 63 point over elever, der vurderer sig selv middel
- Elever, der vurderer sig selv højt, scorer gennemsnitligt 132 point over elever, der vurderer sig selv lavt!

Læreren vurdering af klassens læseniveau

3

Ud fra dine erfaringer, hvordan vil du så beskrive læseniveauet blandt eleverne i denne fjerdeklasse?

Sæt kun kryds i én cirkel.

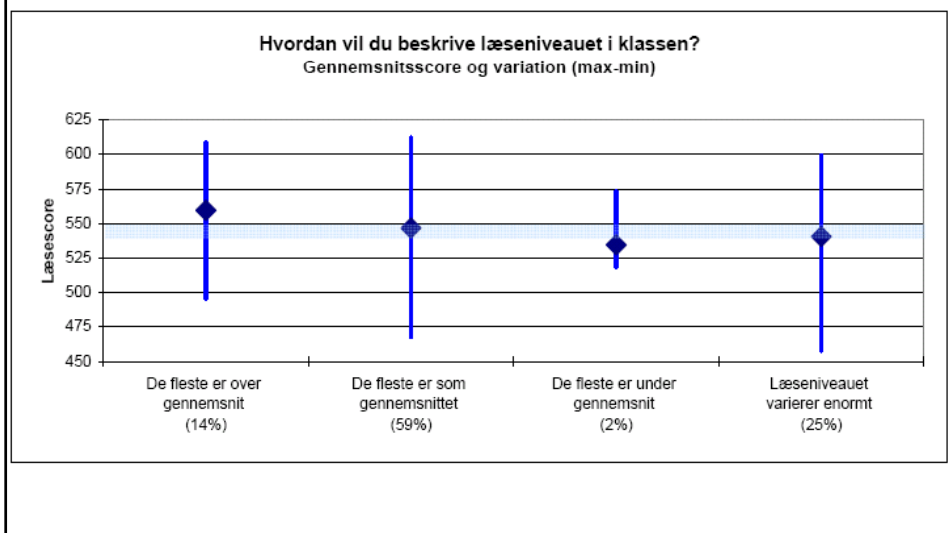
De fleste er over gennemsnit ----

De fleste er som gennemsnit ----

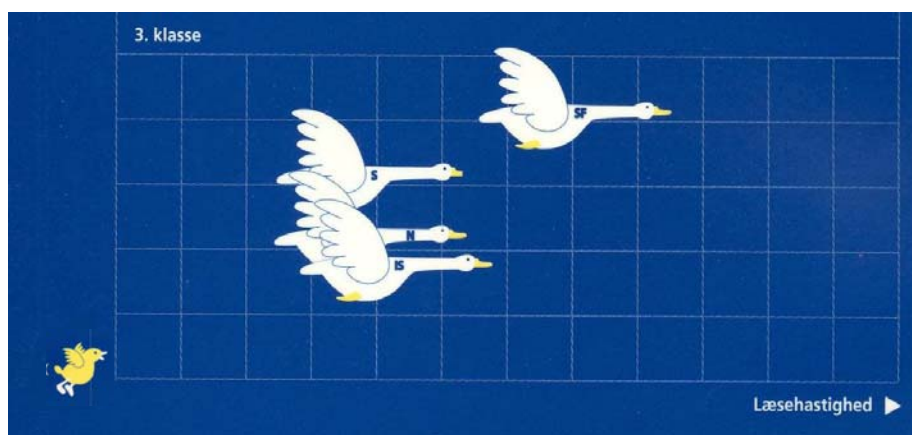
De fleste er under gennemsnit---

Læseniveauet varierer enormt ---

Lærernes vurdering af klassens niveau i læsning

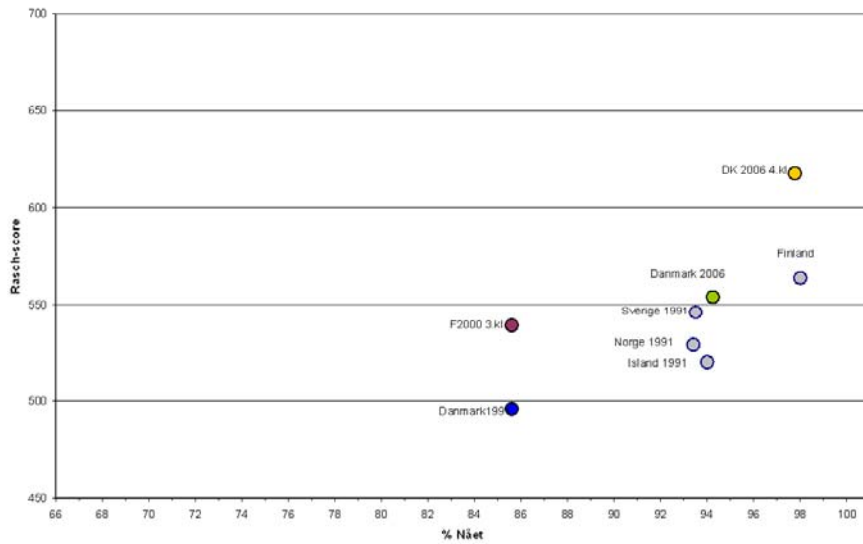

Læseudvikling siden 1991

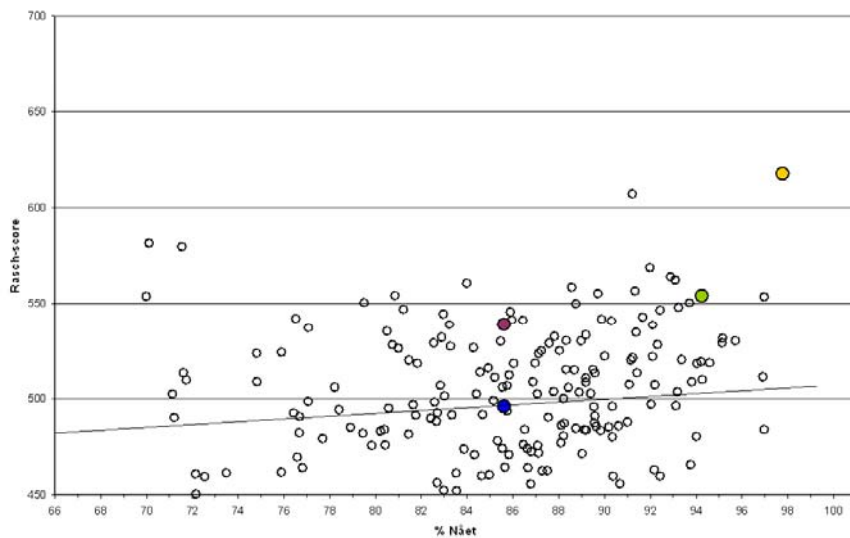
Læseudvikling siden 1991

Resultater med IEA-91-testen 3.klasse

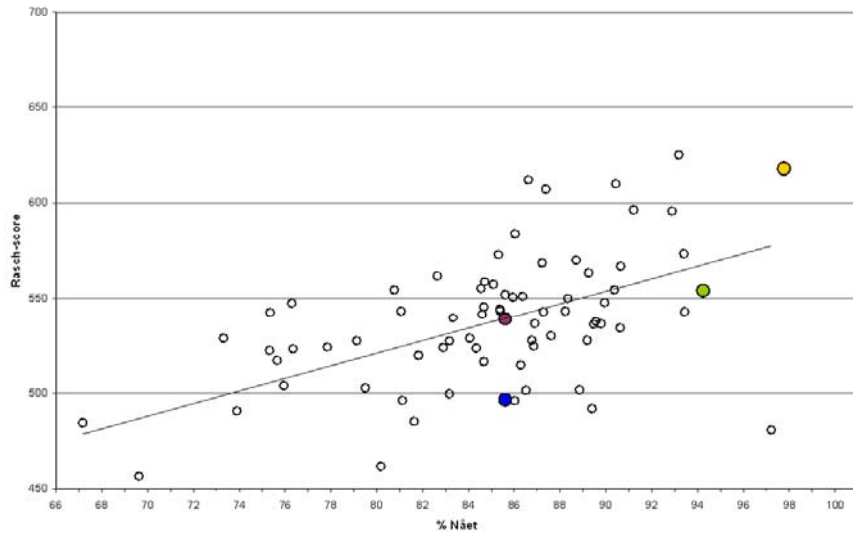
Læseudvikling siden 1991

Klasseresultater IEA-1991 3.klasse

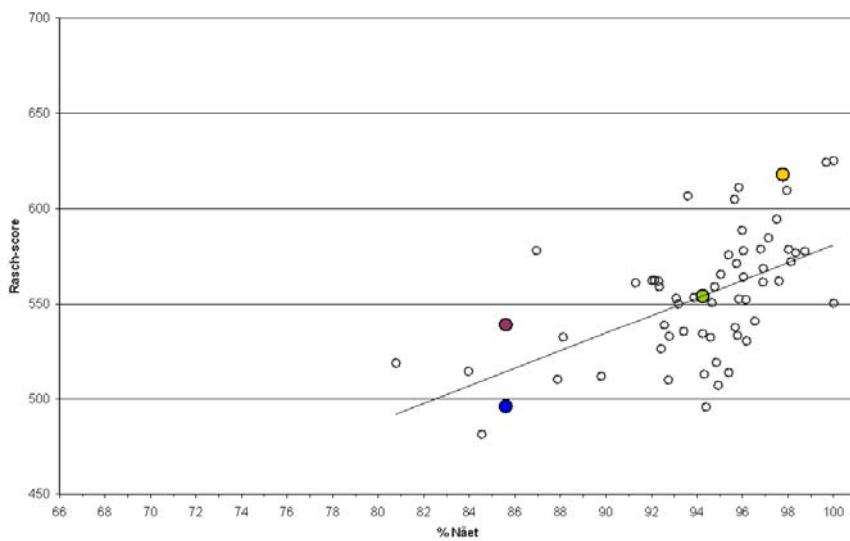
Læseudvikling siden 1991

Skoleresultater F2000 3.klasse

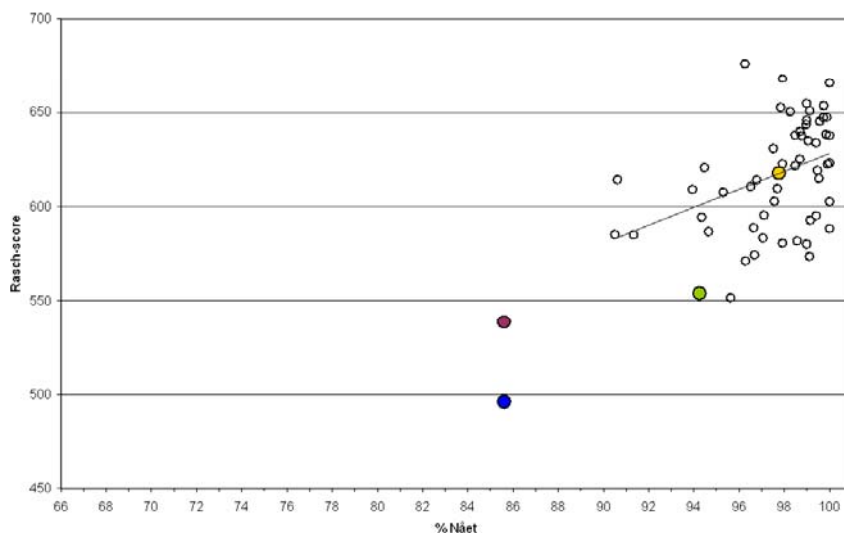
Læseudvikling siden 1991

Klasseresultater 3.klasser, 2006

Læseudvikling siden 1991

Klasseresultater 4. klasser, 2006

Konklusion

- Der er tale om en signifikant fremgang siden 1991 og 2000 – løftet med ca. et klassetrin
- Fremgangen er også sket på 3. klassetrin
- Danske elever i 3. og 4. klasse er nu helt på højde med deres nordiske brødre og søstre
- Ca. 11% har en læsekompetence på et meget højt niveau
- Ca. 15% af eleverne i danske 4. klasser har kun den mest nødvendige læsekompetence
- Ca. 25% af 4.klasseeleverne læser på 3. klasseniveau
- Piger er stadigvæk bedre læsere end drenge

Så hvorfor ...?

- Internationale undersøgelser er de eneste der kan give os en ekstern reference.
- De internationale undersøgelser arbejder med et udvidet læsebegreb.
- Derfor kan de fortælle mere end de almindelige prøver om hvad elever på dette klassetrin faktisk kan.
- Derfor en **STOR** tak for hjælpen!